

Олена Середя,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри трудового
права Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

До питання визначення правового аутопоезису

УДК 349.3

У статті досліджено та проаналізовано питання визначення правового аутопоезису та його значення в сучасних умовах державотворення та розвитку правової науки. Розглянуто особливості та основні компоненти зазначеного поняття. Досліджено особливості впровадження правового аутопоезису в методологію різних галузей права. Проведено порівняльно-правовий аналіз правового аутопоезису та зроблено пропозицію не протиставляти об'єкта і суб'єкта, буття і свідомості, а розглядати право як явище, що не залежить від окремого суб'єкта, виходить за сферу його індивідуальної свідомості, але й не існує об'єктивно.

Ключові слова: принципи, аутопоезис, природне право, інтерсуб'єктивність, методологія, правова система.

Е. Середя. К вопросу определения правового аутопоезиса

В статье исследованы и проанализированы вопросы правового аутопоезиса. Рассмотрены особенности и основные компоненты вышеупомянутого понятия. Исследованы особенности внедрения правового аутопоезиса в методологию различных отраслей права.

Проведен сравнительно-правовой анализ правового аутопоезиса и предложено не противопоставлять объект и субъект, бытие и сознание, а рассматривать право как явление, которое не зависит от отдельного субъекта, выходит за сферу его индивидуального сознания, но не существует объективно.

Ключевые слова: принципы, аутопоезис, естественное право, интерсуб'єктивність, методологія, правова система.

O. Sereda. To the question of legal autopoiesis definition

The article investigates and analyzes the issues of legal autopoiesis. Features and main components of the aforementioned concept are considered. The peculiarities of the implementation of legal autopoiesis in the methodology of various branches of law are investigated. The comparative legal analysis of the original autopoiesis is made and the proposal made is not to contradict the object and subject, being and consciousness, but to consider law as a phenomenon that does not depend on an individual subject, goes beyond the scope of his individual consciousness, but does not exist either objectively.

The paradigm of modern concepts of natural law is a way of justifying the latter in the form of intersubjectivity, the essence of which is not the opposition of the object and subject, being and consciousness, and in the consideration of law as a phenomenon that does not depend on an individual subject, comes out For the sphere of his individual consciousness, but also does not exist objectively.

Recognition of the right to an intersubjective phenomenon implemented in behavior, the tendency to establish the unity of natural and socio-humanitarian knowledge, integration and interpenetration of different spheres of knowledge, the presence of ideological pluralism promotes the search for new approaches, methodology for the analysis and study of legal phenomena.

The modern world needs a new way of thinking, a new rationality that corresponds to the constant dynamics of a sys-

tem of law that is constantly changing and complicated. The emergence of the concept of autopoiesis is an answer to the complex tricked questions of the legal reality of our time.

In modern native legal science, the category of «legal system» is studied mainly from the standpoint of the system-structural approach. System-structural approach - the direction of research methodology, consisting in studying the object as an integral set of elements in the set of relationships and relationships between them, that is, consideration / Object as a system.

The main method of the systematic approach is system analysis - a set of methodological tools that are used to prepare and substantiate solutions to complex issues that exist or arise in systems.

Key words: principles, autopoiesis, natural law, intersubjectivity, methodology, legal system.

Постановка проблеми. Парадигмою сучасних концепцій природного права є спосіб обґрунтування останнього у вигляді інтерсуб'єктивності, суть якої полягає не у протиставленні об'єкта і суб'єкта, буття і свідомості, а у розгляді права як явища, що не залежить від окремого суб'єкта, виходить за сферу його індивідуальної свідомості, але й не існує об'єктивно.

Визнання права інтерсуб'єктивним явищем, що реалізується у поведінці, тенденції до встановлення єдності природничого і соціогуманітарного знання, інтеграції та взаємопроникнення різних сфер знання, наявність ідеологічного плюралізму (що базується на загальнолюдських цінностях) сприяє пошуку нових підходів, сучасної методології для аналізу та дослідження правових явищ. Особливо це важливо в процесі дослідження фундаментальних соціально-економічних прав, зокрема й такого важливого конституційного права, як право на працю; а також в процесі визначення чіткого й зрозумілого правового механізму захисту трудових прав.

Сучасний світ потребує нового образу мислення, нової раціональності, яка відповідає постійній динаміці системи права, що безперервно змінюється та ускладнюється. Поява концепції аутопоезису є відповіддю на складноструктуровані питання правової дійсності сучасності.

Предметом дослідження статті є питання правового аутопоезису як методології вивчення правової системи загалом та її структурних елементів зокрема.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі теорії права, загальнофілософської методології та праць вчених із цієї проблематики виявити і дослідити питання правового аутопоезису та проаналізувати його значення і визначити особливості його використання під час дослідження правових явищ, а

також проаналізувати особливості використання цього принципу в різних правових системах.

Стан дослідження. Серед відомих вчених, які займалися дослідженням правового аутопоезису, зокрема, є: Ф. Варела, Т. Виноград, Дж. Лакофф, І. Міма, Д. Синяков, А. Поляков, П. Гальперина, В. Беха, У. Матурана, І. Москалева, Т. Парсонс.

Вклад основного матеріалу. У сучасній вітчизняній юридичній науці категорія «правова система» досліджується переважно з позицій системно-структурного підходу. Системно-структурний підхід – напрям методології досліджень, що полягає у вивченні об'єкта як цілісної множини елементів у сукупності відношень і зв'язків між ними, тобто розгляд об'єкта як системи.

Основним методом системного підходу є системний аналіз – сукупність методологічних засобів, які використовують для підготовки та обґрунтування рішень стосовно складних питань, що існують або виникають у системах.

Кожна система є сукупністю взаємопов'язаних елементів, які взаємодіють між собою з метою досягнення певних цілей. До таких складових належать не лише матеріальні об'єкти, а й відносини між ними. Системи мають свої властивості, які не характерні для елементів, що їх утворюють. Будь-яка система є складовою іншої, а окремі її елементи можна розглядати як самостійні системи.

До головних методологічних принципів вивчення правової системи належить системно-структурний підхід. Принцип системності розглядає явища у їхньому взаємному зв'язку, як цілісний набір чи комплекс. Мета чи результат, якого досягає система, є системоутворюючим елементом.

Системний підхід – методологічний напрям у науці, основне завдання якого полягає в розробці методів дослідження і конструювання складно

організованих об'єктів – систем різних типів і класів [2, с. 28].

Найширше методи системного підходу застосовуються у разі дослідження складних об'єктів, що розвиваються, – багаторівневих, ієрархічних, таких, що самоорганізуються, біологічних, психологічних, соціальних тощо. Важливою особливістю системного підходу є те, що не тільки об'єкт, а й сам процес дослідження виступає як складна система, завдання якої, зокрема, полягає у з'єднанні в єдине ціле різних моделей об'єкта. У сфері наук про безпеку системою є сукупність взаємопов'язаних людей, процесів, будівель, обладнання, устаткування, природних об'єктів тощо, які функціонують у певному середовищі для забезпечення стабільності і безпеки.

Системно-структурний підхід у правовому дослідженні – загальний принцип пізнання правових систем, що передбачає виділення основних підсистем та їхніх елементів, а в межах останніх – компонентів і комплексу внутрішніх і сталих зв'язків між ними (а отже, структури, що визначає закони розвитку певної системи).

Саме системний метод надає можливість розглянути право у сукупності його істотних властивостей і особливостей. У правових дисциплінах системний підхід передбачає виявлення принципів ієрархізації елементів правової системи, форм передачі інформації між ними та способів впливу один на одного.

Відповідно до певних вимог, головною з яких є цілісність, системно-структурний аналіз є конкретизацією, розвитком і збагаченням принципів діалектичного матеріалізму. Перший крок на шляху до ефективного використання системно-структурного підходу в правовому дослідженні – з'ясування відповідного понятійного апарату, передусім змісту поняття «система».

Коротке визначення правової системи може виглядати як комплекс правових підсистем, елементів та компонентів, які, взаємодіючи, формують нову інтегративну цілісність.

Поняття «система» з'явилося, як відомо, з метою забезпечення дослідницьких інтересів доволі спеціалізованої теоретичної сфери. Згодом воно поширилося на всі галузі наукової, технічної і суспільної практики. Сформульована Людвігом Берталанфі дефініція системи як комплексу взаємодіючих елементів досить ефективно застосовується до будь-яких об'єктів та проблемних ситуацій. Система – це насамперед впорядкована множина взаємопов'язаних елементів, які володіють певною структурою і організацією. Сформульована ще в античності теза про те, що цілісність є більшою, ніж сума її частин, мала вже не містичний смисл, а фіксувала знаковий етап і проблему організації мислення [8, с. 4].

Соціальні системи, що мають функціональне походження, належать до найскладніших видів систем, оскільки вони є цілеспрямованими або телеологічними системами, поведінка яких підпорядкована досягненню рефлексійно або цілеспрямовано визначених цілей. Найбільш високий рівень організованості притаманний самоорганізованим системам: колективна пам'ять, а звідси – адаптативна властивість і спроможність навчатися, еволюціонувати в процесі становлення. Поведінка такої системи приводиться у відповідність до змін у зовнішньому середовищі і сама залежить від нього [8, с. 5].

Трансценденталізм – самобутня релігійно-філософська й етична система, яка розвивала національну філософську традицію в США. Американські трансценденталісти поділяли думку І. Канта про апріорне знання, яке нібито одвічно притаманне свідомості і було умовою й основою для всякого досвіду. Вони вважали, що людська свідомість від народження – не *tabula rasa* (чиста дошка); не сприймали капіталістичного накопичення, протиставляли йому вищі духовні цінності, ставили в центрі Всесвіту людську особистість, наділену божественною душею, яка не визнає над собою ніякої влади, окрім закону «я». **Провідні риси** трансценденталізму: самозаглиблення та «довіра до себе», духовна незалежність, божественність людського «я», рівність людей, заперечення насильства над особистістю, пантеїстичне сприйняття життя, заперечення культу збагачення, віра в існування «наддуші», частинки якої містяться в кожній людині [3, с. 76].

У феноменології досвід іншого може бути презентований у сфері мого досвіду завдяки фантазії перенесення мого тілесного досвіду в тіло іншого. Інтерсуб'єктивізм тут стає можливим завдяки часовій структурі буття-свідомості. Інший в моєму досвіді набуває значущості через мої пригадування самого себе (внутрішня свідомість-час). Іntenційний предмет інтерсуб'єктивізму інтегрується в «життєвому світі», що є опосередковуючою базою зв'язків між індивідами. У філософії екзистенціалізму інтерсуб'єктивізм мислиться як конфлікт несумірних свобод окремих свідомостей (Сартр) або через мову та історію як інтерсуб'єктивні феномени свідомості, «втягнутої» у світ (Мерло-Понті). Інтерсуб'єктивізм використовується і у зв'язку з питанням об'єктивних значень мовних і логічних форм [1].

З позиції правового аутопоезису право розглядається як складна нелінійна система, що здатна до саморозвитку. Властивості нелінійних систем залежать від процесів, що відбуваються в них. Одна з найбільш характерних особливостей нелінійної системи – порушення принципу суперпозиції: результат кожної з дій у присутності іншого виявля-

ється не таким, яким він був би, якби інша дія була відсутня [4, с.89].

Інтерференція і синергетика даних в системах природничих та гуманітарних наук – це вже реальність сьогодення. Об'єктивною необхідністю у процесі становлення на планеті Земля інформаційного суспільства постає кардинальна зміна формату систематизації, раціоналізації та інтенсифікації використання знань в усіх сферах буття і діяльності людства, а отже, і формату мислення та діяння людей [5].

І найкращою ілюстрацією цього факту є слова С. П. Курдюмова: «...у певний проміжок часу виявляється можливість прогнозувати майбутнє. Такий прогноз філософи називають випереджувальним відображенням. Із синергетики народжується нова філософія: філософія усвідомлює, що вивчати слід нелінійний світ, оскільки саме у ньому майже завжди в рішенні присутній кінцевий час» [6].

Необхідно наголосити, що нелінійні системи вивчаються як в природничих, так і соціогуманітарних науках, а тому методології їх пізнання взаємодоповнюються, імплементуються та інтегруються. Не виключенням такої тенденції є поява концепції аутопоезису.

Відповідно до цієї теорії аутопоеитичними системами є такі, що мають здатність до самовідтворення своїх основних компонентів, забезпечення їх зв'язаності, впорядкованості, підтримуючи тим самим власну ідентичність, не виключаючи при цьому зміни в середині системи [7, с. 7].

Теорія аутопоезису була трансформована у 80-х роках ХХ століття в соціальні науки Н. Луманом, П. М. Хейлом, Г. Тойбнером, Х. Ладьором, зокрема і в правову. Слід зазначити, що ступінь наукової розробки проблем застосування теорії аутопоезису під час вивчення соціальних систем та права на теренах вітчизняної та російської науки є недостатнім. Аутопоеитичний підхід тільки зараз починає набирати певної популярності стосовно концепції самовідтворення соціальних систем [8], концепції правового аутопоезису [9] та комунікативної основи [10].

Теорія аутопоезису має перспективну міждисциплінарну методологію. Ці підходи знаходять своє застосування в концепціях трансперсональної психології, дослідженні соціальних процесів, теорії штучного інтелекту, розвитку нових інформаційних технологій. Аутопоеитична теорія входить у більш загальну дослідницьку програму, таку, як когнітивна наука, що здійснює міждисциплінарний синтез досліджень в області нейролінгвістики, штучного інтелекту, когнітивної психології, нейробиології і епістемології [12].

Цілісність є основним поняттям теорії аутопоезису. Структуру цілісності створюють реальні від-

носини (динамічні та статистичні) як зв'язок між її фізичними компонентами. Таким чином, структура системи являє собою фізичне втілення її організації.

Необхідно наголосити, що організація системи не залежить від властивостей її компонентів, а отже, ця організація може бути здійснена різними способами, тобто за допомогою різних компонентів. Аутопоезис виступає патерном організації, загальним для всіх систем незалежно від природи цих компонентів. Отже, може застосовуватися і до права.

Аутопоеитична система визначається як мережа процесів виробництва компонентів, що створюють цю мережу, результатом функціонування якої є її організація. Можна виділити здатність до самовиробництва і сталого розвитку в своєму середовищі проживання як найбільш характерних властивостей живих систем.

Відповідно до цього виділяється принцип операціональної замкнутості як один з основних принципів аутопоезису. Операціональна замкнутість не має на увазі закритість, бо йдеться про автономність особливого роду, що допускає одночасно як взаємодію системи із зовнішнім світом, так і безперервний саморозвиток. Тобто, незважаючи на те, що право безперервно контактує з іншими системами (політичними, соціальними), воно залишається відносно стійким до їх впливу. Існують важелі, що змушують систему залишатися замкнутою, тобто підтримувати відносну незмінність і відтворювати саму себе.

Самовідтворювальна правова система має характер автономної, тобто такої, що має властивість підтримувати самоорганізацію та контролювати внутрішньосистемні зміни на основі узагальненого втілення поліетнічної правової традиції (звичаєвого права, християнсько-правових традицій), яка є історичним надбанням та сформувалася за конкретно-історичних умов її становлення та розвитку [7, с. 7].

Правова система істотно відрізняється не лише від неорганічних, а й решти органічних. Основною особливістю правової системи є формування її елементарного складу засобом соціально-політичних чинників, зв'язки між якими формуються на підставі правових відносин і взаємодії між окремими елементами. Особливістю правової системи закономірно вважається подвійна детермінація процесу цілепокладання: право є самодетермінованим і водночас воно детермінується зовнішнім середовищем.

Важливою характерною ознакою правової системи є високий рівень складності. Це пояснюється тим, що базовим елементом кожної правової системи є людина, яка з огляду на свою суб'єктивність

характеризується невичерпним діапазоном варіантів поведінки.

Теорія аутопоезису надає можливість подолати помилково поставлену в праворозумінні альтернативу між правом як автономною системою норм та правом як соціально обумовленим процесом прийняття рішень. Аналізована теорія праворозуміння розуміє автономію права в самовідтворенні мережі комунікації і акцентує на її зв'язку із соціумом як втручання в інші автономні мережі спілкування. Відповідно до аутопоетичного підходу соціальні феномени аналізуються через концепції функціональної (організаційної) замкнутості, пізнавальної відкритості, самовідносності (самопов'язаності) та самоспостереження [11, с. 360].

Сучасний світ потребує нового образу мислення, нової раціональності, яка відповідає постійній динаміці системи права, що безперервно змінюється та ускладнюється. Поява концепції аутопоезису є відповіддю на складноструктуровані питання правової дійсності сучасності

Підхід до права в контексті теорії аутопоезису можливо аналізувати як напрям інтегративного праворозуміння в одному із сучасних його проявів, що вміщає в собі сутнісну комунікативну складову. За допомогою саме аутопоетичної парадигми, використовуючи постнекласичний тип наукової раціональності, можна розкрити нові можливості

до пізнання феномену права та пов'язані з ним релігійні явища, християнсько-правові традиції, а отже, і національної самобутності правової системи України в цілому. В межах аутопоезисного підходу право не може зводитись лише до сукупності державно-правових норм, а має розглядатись як комунікативна поведінка, суб'єкти якого наділені взаємообумовленими правами та обов'язками, тобто здійснити перехід від розгляду права у структурному аспекті його розгляду у функціональному значенні як самоорганізуючої комунікативної системи, що постійно розвивається [7, с. 10].

Формальне визначення концепції зводиться до того, що аутопоетична система права організована як єдність, мережа процесів виробництва (трансформації і руйнування), що складається з компонентів, які виробляють її компоненти.

Зазначені елементи права своєю чергою є такими, що:

- взаємодіють і змінюються, регенерують і реалізують мережу правових відносин, виробляють їх;
- конструюють право як деяку єдність у просторі, в якому його елементи існують, задаючи топологічну область своїх реалізацій як такої мережі.

Будь-яка єдність, що відповідає цим умовам, є аутопоетичною системою. Особлива конфігурація даної єдності – її структура – не є достатньою умовою для визначення її як єдності. Ключовою особливістю системи є підтримка своєї організації, тобто збереження мережі відносин, яка визначає її як системну єдність.

Правова система має досліджуватись як статична та водночас динамічна, як відкрита, так і в той же час закрита, автономна і така, що залежить від зовнішніх факторів [13]. З точки зору соціального аутопоезису взаємодія між правом, релігією, політикою та економікою полягає в тому, що вони буквально не володіють відносною автономією своїх внутрішніх структур, але продукують та відтворюють самостійно всі свої складові; й таким чином право, релігія, політика та економіка є функціонально закритими. Самопов'язані (самовідносні) системи характеризуються власною закритістю в контексті самовідтворення елементів – інтердій, зосередження на іманентності, але водночас вони відзначаються відкритістю в аспекті зовнішньої трансцендентної спрямованості на інформативний взаємобмін із навколишнім середовищем. Як бачимо, одночасне існування таких характеристик системи, як її закритість та відкритість, свідчить про витіснення ідеї класичної науки щодо протилежності відкритих та закритих систем. Своєю чергою в цьому виявляється внесок аутопоетичного підходу до вивчення права та правової системи. [7, с. 8].

Висновок. При написанні даної статті було досліджено і опрацьовано наукові доробки вче-

них-юристів з питань правового аутопоезису, роботи філософсько-правового аспекта. Окрім цього, використано складні методи, такі як метод сходження від абстрактного до конкретного, що дає можливість на основі глибокого аналізу наукових понять синтезувати конкретне знання про правовий аутопоезис та метод спіралі, що дає можливість припустити поступове розгортання ознак правового аутопоезису в добутку науки, поступово розвинути думку шляхом повторення її щоразу на новому, більш високому рівні узагальнення.

У сучасній вітчизняній юридичній науці категорія «правова система» досліджується переважно з позицій системно-структурного підходу та позитивістсько-методологічної орієнтації.

У багатьох випадках правова система характеризується різними швидкостями процесів, що відбуваються на рівні її елементів. Вона також зазнає впливу інших політичних та соціальних систем, яким притаманні різна швидкість функціонування і спонукальна потужність. У результаті в такій системі функціонують процеси, притаманні не лише сучасному, а й минулому та майбутньому.

Освоєні у ході філософського аналізу проблеми правового аутопоезису і запропонований новий підхід до вивчення права є лише філософською розвідкою другої природи правових явищ, намагання поєднати об'єктивні та суб'єктивні фактори у праві, а не протиставляти їх.

У статті здійснено гносеологічний аналіз правового аутопоезису, що має філософсько-методологічний характер. Стаття є однією зі спроб пояснити єдність природи права з її об'єктивним вираженням. Саме на основі зазначеного підходу має обиратися алгоритм подальшого розвитку права в Україні.

Значення факту органічної єдності матеріального і духовного, засад для саморозгортання права і для розвитку правової держави в Україні ще тільки належить усвідомити нашому суспільству. За своїми гносеологічними та практичними наслідками їх концептуальне об'єднання значно багатше, ніж їхнє системне протиставлення.

Концептуальне переозброєння філософсько-правової думки з позиції правового аутопоезису ще далеко від свого завершення. Однак є надія, що запропонована стаття сприятиме становленню нелінійного розуміння права, оновленню тезаурусу правової теорії, формуванню нового стилю мислення. Це означає відмову від монополії на істину, розвиток філософсько-правових напрямів, які у своїй взаємодії розвиваються і взаємодоповнюють один одного. Адже саме різноманітність надає можливість відбору кращого і прогресивного в самій правовій науці.

Список використаних джерел:

1. Історія філософії / Навчальні матеріали: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/69899/filosofiya/interpretatsiya>
2. Желібо Є. П. Безпека життєдіяльності: Навч. посібн. / Є. П. Желібо, Н. М. Заверуха, В. В. Зацарний. – К.: Каравела, 2003. – 328 с.
3. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: Навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.] / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
4. Горелик Р. С. Колебания и волны / Р. С. Горелик. – М.: Физмалит, 1959. – 572 с.
5. Нагорний О. Нелінійна система філософських категорій як приклад абсолютної істини / О. Нагорний. – Lviv Polytechnic National University Institutional Repository – С. 134-141
6. Курдюмов С. П. Новые тенденции в научном мировоззрении: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://spkurdyumov.narod.ru/KurdyumovSergPavlovich.htm>
7. Міма І. В. Ідея аутопоезису у дослідженні християнсько-правових традицій правової системи України / І. В. Міма // Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України: Зб. наукових праць. – Львів, 6-7 листопада 2015 року. – С. 6-10.
8. Аутопоезис соціальних систем: Монографія / За науковою ред. В. П. Беха / В. П. Бех; Мін-во освіти і науки; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – К.: Вид-во імені М. П. Драгоманова, 2010. – 746 с.
9. Синяков Д. К. Концепция правового аутопоезиса. Теоретическое обоснование: Монография / Д. К. Синяков. – М.: ЮНИТИ-ДАНА: Закон и право, 2014. – 175 с.
10. Поляков А. В. Общая теория права: проблемы интерпретации в контексте коммуникативного подхода: курс лекций / А. В. Поляков. – СПб.: Изд. дом С.-Петербур. гос. ун-та, 2004. – 864 с.
11. Teubner G., Febbrajo A. State, Law, Economy as Autopoietic: regulation and autonomy in a new perspective / G. Teubner, A. Febbrajo // Systems European Yearbook on the Sociology of Law. – Milano, 1992. – P. 353-388.
12. Ковалева Л. М. Слово в предложении [Текст]: кол. монография / Под ред. Л. М. Ковалевой (отв. ред.), С. Ю. Богдановой, Т. И. Семеновоной. – Иркутск: ИГЛУ, 2010. – 281 с.
13. Гальперина П. Л. Понятие правовой системы в контексте теории правового аутопоезиса: [Електронний ресурс] / П. Л. Гальперина; Науч. рук. А. В. Поляков // Правоведение. – 2005. – № 6. – С. 160–179. – Режим доступу: <http://law.edu.ru/article/article.asp?articleID=1220795>.

ВІСНИК

Вищої
кваліфікаційної
комісії суддів України

PIETAS

2

2017

ПОГЛЯД НАУКОВЦЯ

Структура рішень Європейського Суду з прав людини. **Володимир Кравчук** . . . 2

Нагальні кроки щодо зміни системи українського правосуддя

та відновлення довіри до нього. **Петро Гуйван** 7

Категоріальний апарат дослідження підвищення рівня професійної

компетентності державних службовців в Україні.

Марина Трубіна, Людмила Єфіменко 17

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування як гарантія права

громадян на соціальний захист у разі тимчасової втрати ними працездатності.

Дар'я Божко 23

Система організаційно-правових форм соціального захисту безробітних.

Аліна Горобець 28

Політичний тиск як загроза незалежності суду. **Дмитро Мовчан** 34

До питання визначення правового аутопоезису. **Олена Середа** 40

Особливості ініціювання укладення угоди про примирення.

Ольга Осінська 46

Науково-практичний юридичний журнал

Видається із вересня 2011 року

Співзасновники:

**Вища кваліфікаційна комісія суддів України,
Національний університет «Юридична
академія України імені Ярослава Мудрого»**

Свідоцтво про державну реєстрацію
Серія КВ № 20089-9889ПР

Рекомендовано до друку та розповсюдження через мережу Інтернет рішенням Вченої ради Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» (протокол № 3 від 22.11.2013) Визнано Міністерством освіти і науки України науковим фаховим виданням. Наказ про включення до Переліку наукових фахових видань України від 14.02.2014 № 153

Голова Редакційної колегії

Козьяков Сергій Юрійович

Редакційна колегія:

Прилипко С. М., Беляневич В. Е.,
Весельська Т. Ф., Гетьман А. П., Довгерт А. С.,
Заріцька А. О., Капліна О. В., Москвич Л. М.,
Кузнєцова Н. С., Муравйов В. І., Патрюк М. В.,
Сопільник Л. І., Карагусов Ф. С., Щотка С. О.,
Яроцький В. Л., Штаріне Л., Андріїв В. М.,
Іншин М. І.

Головний редактор

С. Ю. Козьяков

Коректор

А. О. Бахтемірова

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних назв та інших відомостей несуть автори публікацій. Редакція може не поділяти точки зору автора. У журналі зберігається правопис законодавчих, нормативних актів, наказів, методологічних розробок, що надійшли до редакції. Редакція залишає за собою право на скорочення та редагування текстів. Статті обов'язково проходять відбір і рецензування.

Номер 2 (22) 2017 схвалено і рекомендовано до друку рішенням редакційної колегії, протокол № 4 від 17.08.2017 р. Підписано до друку 22.08.2017 р. Формат 60x84 1/8 Папір крейдований Наклад 270 примірників Оригінал-макет затверджено Вищою кваліфікаційною комісією суддів України

Видавець ТОВ «Піраміда»

© Текст — Вища кваліфікаційна комісія суддів України

Адреса редакції:
м. Київ, вул. Механізаторів, 9.
www.vksu.gov.ua

